

Nasjonal satsning på studentinnovasjon:

Barrierer og Muligheter

Forord: Studentene, - en viktig ressurs for å økt innovasjonskraft i Norge.

Universitet- og høyskolesektorens utdanning av kandidater med oppdatert og relevant kunnskap, er noe av det viktigste vi kan gjøre for å få til positiv utvikling og verdiskaping i arbeids- og samfunnsliv. Store samfunnsutfordringer og rask utvikling i teknologi utfordrer UH-sektoren, og krever at vi må tenke nytt på hvordan vi forbereder studenter til et arbeidsliv som er i stadig endring.

Gjennom ulike studentinnovasjonsaktiviteter lærer studentene å se muligheter, skape verdier og realisere innovasjon. De lærer å være fleksible og evner å omstille seg og tilegne seg ny kunnskap raskt. Gjennom tverrfaglig samarbeid får de erfaring i å utnytte sin kompetanse i mange forskjellige kontekster. Alle disse kompetanseområdene er etterspurte og nyttige i framtidens arbeidsmarked. Å legge til rette for studentinnovasjon som en del av utdanningen, er derfor en effektiv måte å forberede studenter for et framtidig arbeidsliv.

Næringsliv og offentlig sektor står i en grønn og digital omstilling. For å være konkurransedyktig framover og møte disse utfordringene er det behov for å arbeide mer effektivt og på nye måter, anvende nye metoder og teknologier og skape nye, evt. omstille arbeidsplasser. Regjeringen har meldt at de vil levere en stortingsmelding om gründere og oppstartsbedrifter. Våre studenter gir betydelige bidrag gjennom å utvikle ideer og skape nye arbeidsplasser gjennom egne bedrifter. De bidrar med ny kunnskap og drivkraft i innovasjonsøkosystemet. Studentinnovasjon og entreprenørskap bør derfor få betydelig oppmerksomhet i den kommende stortingsmeldingen. Det ligger samtidig økte forventninger til UH-sektorens innovasjonsoppdrag ved at kunnskapen som blir skapt i fagmiljøene kommer samfunnet til gode. I dette arbeidet er ikke minst studentene en viktig ressurs.

UHR-Innovasjon har helt siden oppstarten av enheten løftet frem studentinnovasjon som et viktig område. Vi er inspirert og imponert av enkeltpersoner, fagmiljø og institusjoner som har lagt til rette for entreprenørskapsutdanninger og ulike studentinnovasjonstiltak. UHR-Innovasjon har arbeidet for erfaringsdeling på tvers av organisasjonene for å bygge en systematisk tilnærming og utvikling av ulike studentinnovasjonsaktiviteter i bredden av Norges UH sektor, og for å synliggjøre hvordan man kan legge til rette for gode vilkår for studentinnovasjonstiltak ved institusjonene fremover.

Jeg ønsker å takke arbeidsgruppa for godt utført arbeid og håper denne rapporten kan være til inspirasjon og et startskudd for en forsterket innsats på studentinnovasjon i sektoren fremover.

God lesning!

Toril Nagelhus Hernes

Leder UHR Innovasjon

Prorektor nyskaping og innovasjon NTNU

Professor Medisinsk Teknologi

Innledning

Å være en ung, engasjert og fremoverlent student i dagens verden innebærer en unik mulighet og et stort ansvar. For vi lever i en tid preget av teknologiske fremskritt, økende global konkurranse og stadig skiftende samfunnsutfordringer. Da er det sentralt å huske på at studenter ikke bare representerer fremtiden, men også nåtiden. Dette er derfor et godt tidspunkt for å bane vei for en ny generasjon av fremtidens jobbskapere. Studentene, med sin evne til å tenke til å tenke utenfor boksen og utfordre *status quo*, kan bli de sterkeste katalysatorer for endringer i samfunnet. Likevel, dette potensialet er i alt for liten grad utnyttet, og det oppleves et gap mellom det enorme potensialet for å faktisk være banebrytende endringsagenter, og samfunnets evne til å legge til rette for det. Dette gapet er hva denne rapporten søker å utforske - barrierer og muligheter for å realisere mer studentinnovasjon i Norge.

I denne rapporten har vi utforsket de unike utfordringene som unge innovatører står overfor i Norge. Vi har gravd dypt i studentrollen og hvordan den kan transformeres til å være en aktiv deltaker i innovasjonsprosesser. Vi har også identifiserer barrierene som har hindret studentinnovasjon i å blomstre, fra mangel på finansielle ressurser til begrensninger i tilgang til nødvendig støtte og veiledning. Men viktigst av alt, vil vi har brukt mest tid på å belyse mulighetene. Vi har gått systematisk til verks for å kartlegge hvordan samarbeidet mellom utdanningsinstitusjoner, næringslivet og det offentlige kan styrke studenters skaperevne. Vi har også utforsket behovet for en stor kulturendring i academia for å oppmuntre til mer entreprenørskap og kreativitet blant studenter.

Denne rapporten har som mål å være et manifest for studentinnovasjon i Norge. Den er en påminnelse om at unge og studentene ikke kun er mottakere av kunnskap, men også skapere av løsninger og muligheter. Vi håper å inspirere utdanningsinstitusjonene, næringslivet og beslutningstakere til å investere i unge innovatører og gi dem plattformen de trenger for å forme fremtiden.

La oss sammen utforske hvordan studentinnovasjon kan være drivstoffet som tar oss inn i en ny æra av nyskaping, vekst og bærekraft i Norge. I hånden har du et rykende ferskt arbeid fra et felt i stor endring, fra en bredt sammensatt gruppe. Det har vært utrolig givende å lede denne gruppa de foregående månedene, og jeg håper du får like mye glede av rapporten som meg.

Leder av arbeidsgruppa,

Ina Maria Finnerud

Sammendrag

Utvalgets anbefalinger er ment som råd for hvilke tiltak som må iverksettes både lokalt og nasjonalt for å stimulere til økt studentinnovasjon i Norge. Grunnlaget for samfunnsoppdraget er rotet i universitetenes- og høyskolenes rolle som forsknings, utdannings og innovasjonsproduserende institusjoner. Det er derfor viktig å poengtere at studentinnovasjon ikke skal være en erstatning av annen aktivitet, men at det skal være et supplement og en konkretisering av institusjonenes samfunnsoppdrag.

Fordi dette er nybrottsarbeid går første del av rapporten ut på å definere hva studentinnovasjon er, hvem som driver med studentinnovasjon og å male et bilde av dagens

situasjon. Deretter introduseres et konkret verktøy Studentinnovasjonsreisen som har blitt utarbeidet av arbeidsgruppen. Dette verktøyet kan brukes aktivt av landets institusjoner for å forbedre sitt studentinnovasjonsarbeid. Her er det spesielt fokus på å vise bredden i tiltak, og å kunne ta inspirasjon fra «best-practice» ut ifra egne ressurser og lokale forhold. I løpet av arbeidet har arbeidsgruppa konkludert med at nasjonal og internasjonal skalering er noe som må jobbes videre med.

Avslutningsvis konkluderer vi med at universitets- og høyskolesektoren må ta økt eierskap til sitt studentinnovasjonsarbeid, og foreslår å legge innsatsen på tre dimensjoner: studentinnovasjon i en tradisjonell betydning, en kultur for innovasjon, og nettverksbasert deling på tvers. Avslutningsvis gir rapporten tydelige anbefalinger for forbedring til myndighetene, til institusjonene, til det internasjonale og nasjonale arbeidet, og ikke minst til studenten selv.

Vi håper denne rapporten vil være et lite steg på veien i å transformere innovasjons- og entreprenørskapskompetanse i Norge, samtidig som å synliggjøre studentinnovasjons betydning både internt UH-sektoren og i samfunnet for øvrig.

Arbeidsgruppen anbefaler:

- At politiske myndigheter gir dedikerte bevilgninger til universiteter og høyskoler for å fremme studentinnovasjon og entreprenørskap.
- At det er nødvendig med en større variasjon i virkemiddelapparatet rettet mot studentinnovasjon. Virkemidlene må utarbeides i tett dialog med partene, inklusive studenter.
- Å arbeide aktivt for å etablere en bred forståelse av og tilnærming til studentinnovasjon- og entreprenørskap.
- Å øke tilrettelegging for og nytenkning rundt samhandling og samarbeid innen studentinnovasjon- og entreprenørskap.
- At studentenes økonomiske situasjon må bedres, ved at studiestøtten økes.
- At politiske myndigheter på alle nivå synliggjør og insentiverer institusjonenes oppgaver innen innovasjon og studentinnovasjon, på lik linje med de mer tradisjonelle oppgaver innen forskning, utdanning og formidling.
- At for å sikre studentinnovasjonsøkosystemet ved en institusjoner over tid, må det bli en integrert del av virksomheten. Aktiviteten må gå fra å være en ildsjels-basert aktivitet til systemtrekk og en kultur for studentinnovasjon.
- Å jobbe systematisk for å sikre organisering, ledelse, ressurser og riktige virkemidler ut ifra lokal kontekst.
- At man sikrer reell medvirkning fra studenter i all studentinnovasjonsaktivitet.
- At partene i studentinnovasjonsøkosystemet utarbeider gode indikatorer for studentinnovasjon, samt sette seg tydelige aktivitetsmål og prosessmål.
- At man sikrer åpenhet og transparens i innovasjonsøkosystemet, der studentinnovasjon er en anerkjent del.
- At finansieringen av Engage NTNU, Ally og lignende initiativ opprettholdes på dagens nivå.
- Å fasilitere for at den frivillige studentorganisasjonen START fortsetter sine aktiviteter.
- At fordi norske institusjoner har et stort potensial for vekst, må det fortsettes å satses på internasjonalt studentinnovasjonsarbeid.
- Å systematisk tilrettelegge og anerkjenne frivillig studentengasjement som en del av studentinnovasjon og læringsutbytte.

Innholdsfortegnelse

Forord: Studentene, - en viktig ressurs for å økt innovasjonskraft i Norge.....	2
Innledning.....	3
Sammendrag.....	3
Arbeidsgruppen anbefaler:	4
Innholdsfortegnelse.....	5
Hva er studentinnovasjon?	7
Universitetene- og høyskolenes rolle	8
Situasjonsbeskrivelse: Hvem er studentinnovatøren og hva trenger de?	10
Hvem?.....	10
Hva?	10
Hvordan?	10
Studentinnovatørreisen	11
Fase 1: Kultur og kompetanse	12
Fase 2: Konseptutvikling	13
Fase 3: Kommersialisering	13
Fase 4: Skalering	14
Potensielle hindringer:	14
Nasjonal skalering:.....	15
Etablerte initiativ	16
Engage.....	16
START	16
UHR-Innovasjon	16
Andre initiativ.....	17
Internasjonal skalering:	17
Gründerskolen (UiO):.....	17
Internship Abroad (NMBU):	17
Konklusjon	18
Utfordringer og anbefalinger.....	19
Til myndighetene	19
Utfordring 1: STUD-ENT's spredning i sektoren	19
Utfordring 2: Det mangler virkemidler for lavere grad.....	20
Utfordring 3: Det mangler virkemidler som støtter oppunder den mer brede innovasjonsforståelsen	20
Utfordring 4: Studentene økonomiske situasjon.....	21
Utfordring 5: Øvrig politisk tilrettelegging.....	21

Til institusjonene.....	22
Lokal tilrettelegging for studentinnovasjon	22
Organisering og ledelse	22
Ved evaluering av institusjonenes virksomhet bør studentinnovasjon inngå som et av flere måleparametere. Prioritering og ressurser.....	22
Lokale virkemidler	23
Måling av måloppnåelse og effekt	23
Studentrekruttering.....	23
Hvilke spørsmål bør en institusjon stille seg?	24
Nasjonal skalering.....	24
Internasjonal skalering.....	24
Til studentene	25
Vedlegg 1: Eksempler på allerede etablerte initiativ.....	26
Vedlegg 2: Mandat for arbeidsgruppe: Studentinnovasjon.....	31

Hva er studentinnovasjon?

Arbeidsgruppen har brukt mye tid på å diskutere hva som skal ligge i studentinnovasjon og -entreprenørskap. Det har vært viktig å foreslå for UHR Innovasjon en sektorforståelse av studentinnovasjon som noe annet enn unge mennesker med interesse for innovasjon, men å konsolidere en forståelse av begrepet hvor studentrollen står i sentrum. Arbeidsgruppen legger følgende definisjon til grunn for arbeidet:

Studentinnovasjon er en prosess hvor nye ideer til produkter, tjenester, praksiser eller organisasjonsformer gjøres anvendbare gjennom en eller flere studenters kreative bruk av ressurser de finner og anvender fra egne studier; faglig innhold, lærere, mentorer, medstudenter, fysiske ressurser og annet.

Det sentrale her er elementene som knytter seg til studentrollen; at man trekker på kunnskaper og ferdigheter fra sine studier og/eller at man nyttiggjør seg av ressurser som er tilgjengelig i våre institusjoner som eksempelvis akademiske mentorer eller labfasiliteter. Selv om vi i definisjonen har med en forståelse av innovasjon som noe som nyttiggjøres eller bli tatt i bruk, er dette først og fremst fordi det må være et overordnet mål. Når vi i UH-sektoren skal snakke om studentinnovasjon, mener arbeidsgruppen at vi bør være mest opptatt av hvordan høyskoler og universiteter kan legge til rette for at studenter kan utvikle kunnskap og ferdigheter innen innovasjonsarbeid på ulike nivåer og at de skal erverver ferdigheter som gjør at de kan realisere ideer basert på sin utdanning enten i nye bedrifter eller i etablerte virksomheter - nå eller senere. Slike aktiviteter kan skje både gjennom fag og emner, men også gjennom aktiviteter som strekker seg ut av forelesningssalen gjennom egne studentinnovasjons- og entreprenørskapsprogram, som vist til i Vedlegg 1.

I dette arbeidet går vi derfor inn for en inkluderende forståelse av begrepet studentinnovasjon, som da vil kunne innbefatte det innovasjonsorienterte arbeidet som foregår i alle de ulike fasene i en innovasjonsprosess. Det betyr at rene ideprosesser, eller forsøk på lansering av produkter, og forsøk på iverksetting av nyskapende arbeidsprosesser, og tilrettelegging for dette vil kunne regnes inn som en del av begrepet institusjonens arbeid studentinnovasjon og studentinnovasjonskultur, uavhengig av om prosjektet ender med en faktisk realisert innovasjon. Videre inkluderer arbeidsgruppen også intraprenørskap; utvikling og endring innad i en eksisterende organisasjon som en del av studentinnovasjonsbegrepet og noe UH-sektoren skal ta del i å gi studentene kompetanse om.

Det er også viktig for arbeidsgruppen å inkludere aktiviteter hvor innovasjonen som frembringes av studentene ikke realiseres i et eget prosjekt, men ligger igjen i bedrifter og virksomheter i form av forbedringsarbeid og intraprenørskap som studentene har bidratt til gjennom praksis og oppgavearbeid.

Slik legger arbeidsgruppen til grunn en bred tilnærming til studentinnovasjon, som vil kunne innbefatte alt fra studenters aktiviteter knyttet til å etablere bedrifter eller studentbedrifter til å utvikle studenters endrings- og omstillingskompetanse som arbeidstakere i et moderne arbeidsliv. Det er dette som kalles entreprenørielle ferdigheter og innovasjonsferdigheter. I henhold til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning skal innovasjon inngå i alle studieprogram på alle nivåer fra bachelor, til master og Ph.d.-nivå (2014). Videre bør alle typer studieprogrammer fra disiplinutdanninger, til helse- og sosialfag, til økonomi- og teknologifag, og lærerutdanninger ha innovasjon og entreprenørielle ferdigheter som emne i sine studier. Dette kan foregå på ulike måter, som vi vil komme nærmere inn på nedenfor.

Universitetene- og høyskolenes rolle

UH-institusjonenes oppdrag i relasjon med innovasjon følger av Universitets- og høyskoleloven §1-3, resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid¹. Innovasjonsoppdraget er dermed knyttet til den faglige aktiviteten og skal være basert på kunnskap som utvikles som følge av denne.

I langtidsplanen for forskning og høyere utdanning har kunnskap i bruk fått en ny giv. Mer enn tidligere setter langtidsplanen søkelyset mot forskning og utvikling, innovasjon og entreprenørskap som en sentral del av sektoren samfunnsansvar. Her er det fokus på at universitetenes og høyskolenes innovasjonsevne er nøkkelfunksjoner innen det grønne skiftet, for å opprettholde en bærekraftig velferdsstat og for at et konkurransedyktig norsk næringsliv.

Langtidsplanen er det siste innovasjonspolitiske dokumentet de siste årene som har gjort nettopp dette. Det faller inn i rekken av Arbeidslivsrelevansmeldingen², Utsynsmeldingen³ og HK-Dirs kompetansebehovsutvalg⁴. Tverrsnittet av meldingene understreker blant annet viktigheten av å utvikle studentenes evne til å skape verdi, dyrke ferdigheter som kreativitet og nysgjerrighet og bidra til samfunnsnytte gjennom innovasjon, intraprenørskap og entreprenørskap. Dette er viktig for den enkelte students dannelse, og vil være med å ruste vedkommende til å møte kravene og utfordringene i et kommende arbeidsliv. Videre fastslår læringsutbyttebeskrivelsen i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) at innovasjon og entreprenørskap også har en formell plass i høyere utdanning. Her presiseres det at studenter på både master og bachelornivå skal kjenne til og bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser i løpet av sin utdanning⁵.

Undersøkelser fra de senere år viser at det er økende behov for og etterspørsel etter kandidater som har generiske ferdigheter knyttet til innovasjon og entreprenørskap. Dette utfordrer undervisningsmetodene i høyere utdanning. Studiebarometeret og kandidatundersøkelser viser at studentene er lite tilfredse med hvordan utdanningene utvikler denne type kompetanse i dag. Nesten halvparten av relativt nyutdannede mastergradsstudenter svarte i 2017 at utdanningen burde lagt mer vekt på nytenkning og nyskaping når de ble spurt om hva som er sentrale ferdigheter i lys av nåværende jobb⁶. Studiebarometeret viser også at mange utdanninger bruker tradisjonelle læringsformer, som i

¹ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15#KAPITTEL_1.

² Meld. St. 16 (2020–2021) Melding til Stortinget Utdanning for omstilling økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

<https://www.regjeringen.no/contentassets/96e28f2c72f64844843597e104dc23bc/no/pdfs/stm202020210016000dddpdfs.pdf>

³ Meld. St. 14 (2022–2023) Melding til Stortinget Utsyn over kompetansebehovet i Norge

<https://www.regjeringen.no/contentassets/d4a1053c98614420a71de98352902464/no/pdfs/stm202220230014000dddpdfs.pdf>

⁴ NOU Fremtidige kompetansebehov I Kunnskapsgrunnlaget

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e6acac1df4964805a34c767fa9309acd/no/pdfs/nou201820180002000dddpdfs.pdf>

⁵ Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e579f913fa1d45c2bf2219afc726670b/nkr.pdf>

⁶ Meld. St. 16 (2020–2021) Melding til Stortinget Utdanning for omstilling økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

<https://www.regjeringen.no/contentassets/96e28f2c72f64844843597e104dc23bc/no/pdfs/stm202020210016000dddpdfs.pdf>

mindre grad stimulerer til innovasjon og entreprenørskap⁷. Samtidig viser NIFUS arbeidsgiverundersøkelse at arbeidsgiverne er minst fornøyde med innovasjon- og nyskapingsevne er minst fornøyde med kandidatens evner⁸. Dette aktualiserer undervisningsinstitusjonenes ansvar for opplæring og tilrettelegging for entreprenørielle arbeidsformer, som kan omhandle entreprenørskap og nyetableringer, men også intraprenørskap, og kreativt forbedringsarbeid i eksisterende virksomheter i offentlig, privat eller frivillig sektor.

I vår kunnskapsbaserte økonomi har universiteter fått en stadig større rolle i industriell innovasjon. Dette har ført til en omlegging i høyere utdanning til “*Entreprenørielle universiteter*”, som betyr at universitetene omfavner en trippel-helix-modell, med tette relasjoner mellom universitet, industri og myndigheter. Dette vil si at entreprenørielle universiteter har et såkalt “tredje oppdrag”; i tillegg til forskning og undervisning skal de også bidra til økonomisk utvikling regionalt eller nasjonalt.⁹ Balansen mellom de tre oppdragene er utfordrende, likevel har entreprenørielle universiteter blitt et globalt fenomen med økende forskningsfokus.¹⁰ En av utfordringene som knyttes til entreprenørielle universiteter er å definere og integrere entreprenørskap på tvers av universitetets fagfelt.¹¹ Det er behov for mer forskning på entreprenørskapsutdanning og andre entreprenørielle aktiviteter ved entreprenørielle universiteter¹².

Utdanning i innovasjon og entreprenørskap har blitt et vanlig fenomen i høyere utdanning, og utviklingen skjer globalt¹³. Utviklingen skjer også i takt med ny forskning, da man ser et stadig økende fokus på «entreprenørielle utdanninger», med utvikling av internasjonale forskningsarenaer, som tidsskrifter og konferanser.¹⁴ Studentinnovasjon inngår både i “formell” eller “tradisjonell”, studiepoenggivende utdanning og i det som omtales som “*extracurricular*” og “*co-curricular*” initiativer i høyere utdanning, aktiviteter som faller utenfor læreplanen, men som kan støtte opp under kompetansemål. Slike “uformelle”

⁷ Studiebarometeret 2022 – Hovedtendenser Studiebarometeret 2022

https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2023/hoyere-utdanning/studiebarometeret-2022_hovedtendenser_2-2023.pdf

⁸ Utdanning for arbeidslivet : Arbeidsgivers forventninger til og erfaringer med nyutdannede fra universiteter, høyskoler og fagskoler, <http://hdl.handle.net/11250/2589732>

⁹ Etzkowitz, H. et al. (2000) ‘The future of the university and the university of the future: Evolution of ivory tower to entrepreneurial paradigm’, *Research Policy*, 29(2), pp. 313–330. doi: 10.1016/S0048-7333(99)00069-4.

¹⁰ Philpott, K. et al. (2011) ‘The entrepreneurial university: Examining the underlying academic tensions’, *Technovation*. Elsevier, 31(4), pp. 161–170. doi: 10.1016/j.technovation.2010.12.003.

¹¹ Klofsten, M. et al. (2019) ‘The entrepreneurial university as driver for economic growth and social change - Key strategic challenges’, *Technological Forecasting and Social Change*. Elsevier, 141(December 2018), pp. 149–158. doi: 10.1016/j.techfore.2018.12.004.

¹² Forliano, C., De Bernardi, P. and Yahiaoui, D. (2021) ‘Entrepreneurial universities: A bibliometric analysis within the business and management domains’, *Technological Forecasting and Social Change*. Elsevier Inc., 165, pp. 1–16. doi: 10.1016/j.techfore.2020.120522.

¹³ Gabrielsson, J., Landström, H., Politis, D., & Sørheim, R. (n.d.). Historical Evolution of Entrepreneurial Education as a Scholarly Field. In A. C. Corbett, L. Marino, & G. A. Alsos (Eds.), *Research on Entrepreneurship Education – Evolution and Future* (Vols. 23, Advanc, pp. 1–31).

¹⁴ Landström, H., Gabrielsson, J., Politis, D., Sørheim, R., & Djupdal, K. (2022). The Social Structure of Entrepreneurial Education as a Scientific Field. *Academy of Management Learning & Education*, 21(1), 61–81.

læringsaktiviteter foregår på campus, hvor studenter, mentorer og andre interessenter deltar i entreprenørielle aktiviteter¹⁵¹⁶.

Situasjonsbeskrivelse: Hvem er studentinnovatøren og hva trenger de?

For å forstå den sammensatte virkeligheten av studentinnovasjon, er det viktig å etablere en felles forståelse av hvem studentinnovatøren er. Slik nevnt tidligere blir studentinnovasjon- og studententreprenørskap brukt om hverandre som konsepter. Det samme gjelder termene «*studentinnovatør*» og «*studententreprenør*». For ordensskyld vil vi bruke «*studentinnovatør*» når vi betegner studenter som deltar i eller utfører innovasjon- og entreprenørskap videre i denne rapporten.

Hvem?

- Rolle: En studentinnovatør er en student, som først om fremst studerer ved et universitet eller en høyskole og er primært fortsatt i studentrollen.
- Ide: Studentinnovatøren er noen som selv har en ide eller ønsker å jobbe med andres ideer, eller ønsker å bidra til å realisere andres ideer.
- Bakgrunn: Kan komme fra hvilken som helst profesjon eller disiplin.
- Kompetanse: Bruker den faglige kunnskapen de har opparbeidet seg i sin formaliserte utdanning, som grunnlag for innovasjon og entreprenørskap.

Hva?

- Læring: Søker kontinuerlig ny kunnskap og ferdigheter, enten gjennom formell utdanning, selvstudier, eller erfaring. Slik læring kan foregå både i og utenfor en formell undervisningssituasjon.
- Ideutvikling: Brainstormer og utvikler nye ideer basert på observasjoner, forskning, og personlige interesser.
- Problemløsning: Søker etter å løse utfordringer og besvare spørsmål i samfunnet, i undervisningen, eller i næringslivet gjennom innovative løsninger.
- Prototyping: Skaper prototyper av produkter eller tester tjenester, for å evaluere og forbedre design og funksjonalitet.
- Samarbeid: Jobber sammen med andre studenter, lærere, mentorer, og industripartnere for å realisere sine ideer.
- Presentasjon og pitch: Presenterer, kommuniserer og markedsfører sine ideer til potensielle investorer, partnere, eller kunder.

Hvordan?

- Studenter har forelesninger og undervisning på dagtid, må derfor ha tilgang til ressurser og støtte utenom normal arbeidsdag (kan fravike for studenter som studerer entreprenørskap og innovasjon)

¹⁵ Haneberg, D. H., & Aaboen, L. (2020). Incubation of technology-based student ventures: The importance of networking and team recruitment. *Technology in Society*, 63(October 2019), 101402.

¹⁶ Fauchald, R. N., Aaboen, L., & Haneberg, D. H. (2022). Utilisation of entrepreneurial experiences in student-driven mentoring processes. *International Journal of Management Education*, 20(2), 100651.

- Må ha fysiske møteplasser for å kunne møtes på tvers av studieprogrammer, institutter og fakulteter.
- Men, det hjelper ikke med store fine bygg og infrastruktur. Det må være grobunn for en studentinnovasjonskultur.
- Studentinnovasjon må være en anerkjent del av innovasjonsøkosystemet ved institusjonen, og må sees i sammenheng med all annen innovasjonsaktivitet
- Studentinnovatøren er fortsatt en student, derfor må det legges til rette for innovasjon fra institusjonen

Ettersom studentinnovasjon foregår på campus, men gjerne utenfor klasserommet og uten å gi studiepoeng i emner, knyttes vilkårene for studentinnovasjon til både studentliv, arbeidsliv, fritid og frivillighet. Disse er i endring i dagens samfunn. Ifølge Studiebarometeret er 7 av 10 studenter jevnt over fornøyde med studiet sitt. Samtidig har tilfredsheten gått tydelig ned, og har aldri vært målt på et lavere nivå, etter at NOKUT startet Studiebarometeret for 10 år siden¹⁷. En av faktorene som påvirker studenttilfredsheten og studielivet er studenters økonomi. Ifølge Studiebarometeret bruker studenter nå litt mindre tid på studiene, og litt mer tid på betalt arbeid enn tidligere år. Studentøkonomi har vært et politisk tema i flere år, og studenters kjøpekraft har blitt kraftig svekket de siste 20 årene. Denne negative utviklingen har akselerert det siste året grunnet inflasjon og internasjonal økonomisk ustabilitet. 7 av 10 norske studenter jobber ved siden av studiene gjennom hele semesteret, og over halvparten av studentenes inntekter kommer fra deltidsjobber¹⁸. Fra politisk hold har det blitt ytret at det er positivt at studenter har en deltidsjobb¹⁹. Samtidig medfører dette en høy arbeidsbelastning, der studenter med jobb i snitt bruker 50 timer i uken på å kombinere studier og jobb²⁰. Det er rimelig å anta at dette påvirker studentfrivillighet og studenters muligheter til å delta i innovasjonsaktiviteter på campus som ikke resulterer i studiepoeng.

Studentkulturen for innovasjon kan også være i endring etter inntoget av sosiale nettverk, hvor tidsbruken til unge fordeles mellom fysiske og digitale sosiale arenaer. Pandemien har normalisert hjemme-kontor og studier fra hybelrommet, og det rapporteres om at færre studenter møter opp til undervisning og egenstudier på campus, og at flere studenter sliter med å få venner²¹.

Studentinnovatørreisen

Studentinnovatørreisen er et rammeverk som kan være et verktøy til hjelp for den enkelte institusjon. Her kan institusjonen se hvor de er i utviklingen av sitt studentinnovasjonstilbud, og jobbe ut ifra sine egne utfordringer. Kontinuitet i prosess er det viktigste, og alle deler av prosessen må være på plass for at systemet skal lykkes. Systemet kan ikke være tuftet på ildsjeler og enkelt initiativ.

¹⁷ SETT INN PRIMÆRKILDE, STUDIEBAROMETERET. Sekundærkilde:

<https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2023/02/16/aldri-for-har-studentene-vaert-mindre-tilfredse/>

¹⁸ SETT INN PRIMÆRKILDE, UNDERSØKELSEN EUROSTUDENT. Sekundærkilde: <https://forskning.no/finans-utdanning/na-betyr-lanekassen-mindre-enn-jobb-for-okonomien-til-norske-studenter/1926688>

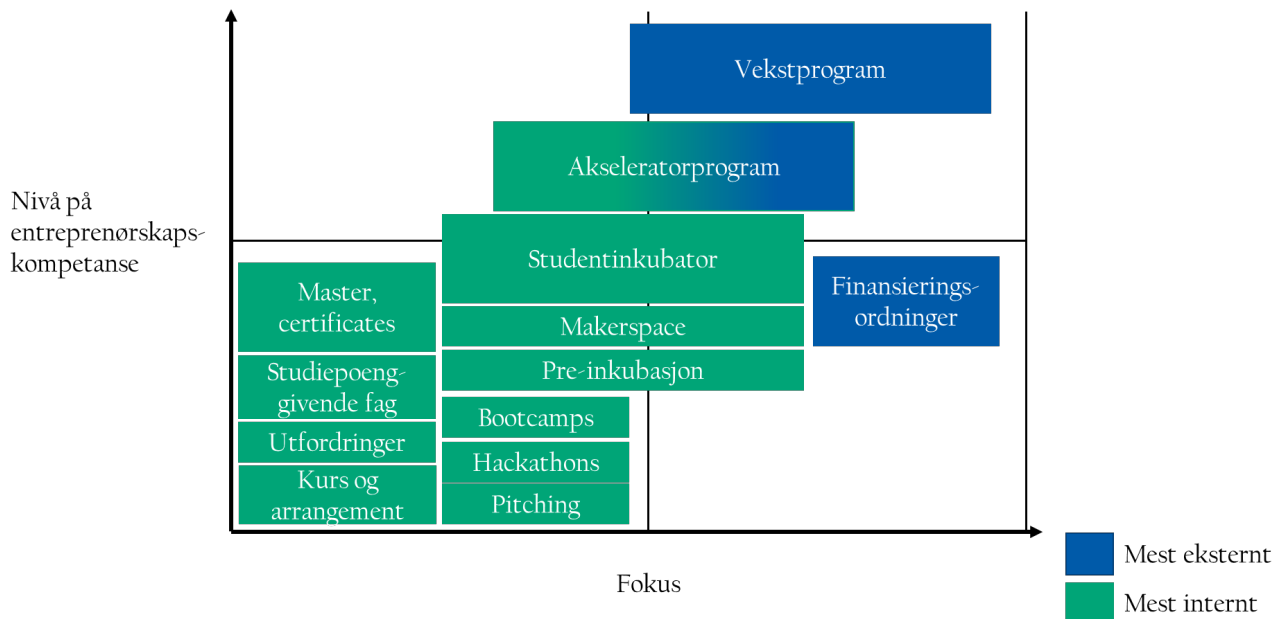
¹⁹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ssbs-leverkarundersokelse-tallene-viser-at-de-aller-fleste-studentene-har-det-bra/id2924545/>

²⁰ SETT INN PRIMÆRKILDE FRA SSB.

Sekundærkilde: <https://www.forskerforum.no/ssb-studenter-som-jobber-har-hoy-arbeidsbelastning/>

²¹ <https://www.universitetsavisa.no/alexander-pedersen-johansen-institutt-for-matematiske-fag-johanne-krogholm-sand/jeg-synes-det-er-faerre-og-faerre-fra-de-nye-kullene-pa-campus/375650>

Det er også helt greit å hoppe av etter fase 1, 2 eller 3 – det er kompetanse og ferdigheter som er viktigste.

Fase 1: Kultur og kompetanse

I denne første fasen er målet å fremme en kultur for og inspirasjon for innovasjon og entreprenørskap blant studenter. Dette er den viktigste fasen, og noe enhver institusjon bør gi tilbud om. Dette kan innebære å bygge bevissthet om innovasjon som konsept og kompetanse i akademia, entreprenørskap som en mulig karrierevei, og å oppmuntre til kreativitet, risikotaking, og problemløsning. Her ønsker man å nå bredt ut, og man bør ha en ambisjon om at man skal kunne gi et tilbud til en student uavhengig av forkunnskaper. Her er det viktig å derfor både gi tilbud for spesialisert utdanning og breddeforståelse. Entreprenørskapsutdanning spiller en nøkkelrolle i denne fasen, med kurs og workshops som gir studentene grunnleggende kunnskaper om forretningskonsepter, markedsanalyse, forretningsmodeller, og pitching. I tillegg kan universitetet, i samarbeid med frivillighet organisere arrangementer og aktiviteter som hackathons, ideation workshops, og gjesteforelesninger fra rollemodeller eller alumner for å inspirere og engasjere studenter.

Tiltak og aktiviteter i denne fasen kan omfatte:

- Innføring av poenggivende innovasjon- og entreprenørskapskurs som en del av pensumet for å gi studentene grunnleggende innovasjonskompetanse.
- Etablering av spesifikke masterutdanninger, master-kurs, certificates og årsstudium innenfor avgrensede områder.
- Integrering av innovasjonskompetanse i utdanningene. Dette må tilbys både som valgfrie og obligatoriske fag.
- Gi uttelling i form av studiepoeng til i utenom faglig aktiviteter, som studentinnovasjon, i form av et selvstudium. Ved å synliggjøre at studenten har engasjert seg i studentinnovasjon kan bidra til å vise til at studenten har innovasjonsferdigheter som kan være av verdi i inngang til arbeidslivet.

- Organisering av workshops, seminarer og forelesninger av eksterne aktører og tidligere for å inspirere og veilede studentene.
- Oppmuntring til deltagelse i hackathons, ideathoner eller innovasjonsutfordringer for å oppmuntre til kreativ tenkning og problemløsning.
- Etablering av en entreprenørskapsklubb eller en lignende studentorganisasjon for å fremme nettverksbygging og samarbeid.
- Øke bruken av studentaktive læringsform for å gi entreprenørielle ferdigheter, ved å anvende teori i praksis for økt læring og mestring.

Fase 2: Konseptutvikling

I denne fasen har studentene identifisert en forretningsidé og begynner å utvikle den mer fullstendig. De kan delta i pre-inkubatorer eller inkubatorprogrammer som tilbyr veiledning, ressurser, og støtte for å hjelpe dem med å validere deres ide, utvikle en forretningsplan, og bygge en prototype.

Universitetet kan også tilby mer avanserte entreprenørskapskurs i denne fasen, samt mentoringsprogrammer der studentene kan dra nytte av råd og veiledning fra erfarne entreprenører og bransjeeksperter.

Tiltak og aktiviteter i denne fasen kan omfatte:

- Tilbyr pre-inkubator- og inkubatorprogrammer for å hjelpe studentene med å utvikle og validere deres forretningsideer.
- Avanserte entreprenørskapskurs og workshops for å gi mer inngående forståelse av forretningsplanlegging, markedsanalyse, og produktutvikling.
- Mentoringsprogrammer hvor studenter kan jobbe tett med erfarne gründere eller bransjeeksperter.
- Gi studentene tilgang til ressurser og mentorer – tilby studentene tilgang til mentorer, entreprenørskapskurs, mentorprogrammer og ressurser som kan hjelpe og bidra til at studentene utvikler ideene sine videre. Som økonomisk støtte, lab og verksteder og mentorer fra institusjonen (studenter, professorer, andre eksperter) eller næringslivet.
- Opprette verksteder, innovasjonssentre, inkubatorer, lab og huber - steder hvor studentene kan utforske ideer, jobbe i tverrfaglige team og lage prototyper.
- Intern og ekstern finansiering

Fase 3: Kommersialisering

I denne fasen begynner studentene å lansere sin virksomhet, søke finansiering, og gå inn i markedet. Akseleratorprogrammer kan være særlig nyttige i denne fasen, da de tilbyr intensiv mentoring, utdanning, og tilgang til investering for å hjelpe selskaper vokse raskere.

Universitetet kan støtte kommersialisering gjennom tilgang til finansieringsmuligheter, juridisk og forretningsrådgivning, og hjelp med nettverksbygging og partnerskap. Tiltak og aktiviteter i denne fasen kan omfatte:

- Akseleratorprogrammer for å hjelpe studentene med å kommersialisere sine ideer og vokse sine virksomheter raskere.
- Tilgang til finansieringsmuligheter, for eksempel pitch-konkurranser, tilskudd, eller engel investor nettverk.

- Juridisk og forretningsrådgivning for å hjelpe studentene med å navigere de juridiske og regulatoriske aspektene av å starte en virksomhet.

Fase 4: Skalering

I skaleringfasen fokuserer studententreprenørene på å vokse sin virksomhet, enten gjennom å utvide sitt marked, utvikle nye produkter eller tjenester, eller oppskalere deres produksjon. På dette stadiet kan de dra nytte av mer avanserte forretningskurs, ledertrening, og tilgang til høyverdi nettverk og partnerskap.

Universitetet kan støtte skalering gjennom tilgang til videre finansieringsmuligheter, rådgivning på internasjonal ekspansjon, og executive coaching og mentorskap. I denne fasen kan universitetet også spille en nøkkelrolle i å hjelpe studententreprenører med å navigere utfordringer forbundet med rask vekst, som å behandle organisatoriske endringer, håndtere større ressursbehov, og opprettholde en innovativ kultur.

Tiltak og aktiviteter i denne fasen kan omfatte:

- Tilgang til mer avanserte forretningskurs og ledertrening for å støtte vekst og skaleringsinnsats.
- Fasilitere for nettverk og partnerskapsmuligheter, for eksempel gjennom alumni-nettverk, industripartnere og investorer.
- Rådgivning på internasjonal ekspansjon og støtte til å håndtere utfordringer forbundet med rask vekst.

Potensielle hindringer:

Arbeidsgruppa anerkjenner at det er flere hindringer som gjør at støtteapparatet for studentinnovatøren ikke klarer å tilby de funksjonene som skal til for å realisere studentinnovasjon på et høyt nivå i hele Norge. Nedenfor følger noen av de potensielle hindringene arbeidsgruppen har identifisert.

Hindringer i forståelsen av studentinnovasjonsaktiviteter:

- Slik arbeidsgruppa tidligere har observert, så er noe av utfordringene knyttet til studentinnovasjon, koblet tett til forståelsen av hva en studentinnovasjonsaktivitet er og ikke er. Institusjonenes studentinnovasjonsaktiviteter bør, som det fremgår ovenfor, skje både *i og utenfor* klasserommet. Et sentralt element er her studentenes entreprenørielle ferdigheter og innovasjonsmetodikk som kan nyttiggjøres både til å realisere egne ideer og ideer i virksomheter, så vel som å bidra til innovasjoner i etablerte virksomheter. Dette enten når en fortsatt er i studentrollen eller når man går ut i ordinært arbeid. En stor del av institusjonenes innovasjonsbidrag vil handle om aktiviteter hvor innovasjonen ligger igjen ute i en bedrift eller offentlig virksomhet, men der vitenskapelige ansatte eller studentens aktivitet har vært sentrale for å realisere innovasjonen. Dette er eksempelvis forskningsprosjekter med eksterne parter, studentoppgaver og praksisopphold. Slik er også studentens mer ordinære studieløp en viktig komponent i UH-institusjonens utførelse av det tredje samfunnsoppdraget. Også innenfor en mer smal innovasjonsforståelse, som kommersialisering av forskning og teknologioverføring, kan og bør studentene involveres i mye større grad enn dagens praksis. Eksempelvis kan det etableres kurs og emner hvor studenter lærer innovasjonsmetodikk, og jobber på case hvor institusjonen forsøker å kommersialisere en forskning i samarbeid med sitt teknologioverføringskontor.

Hindringer i lovverk:

- IP: Institusjonene kan også gi studentene tilgang til ansattes innovasjonsideer som de selv forsøker å kommersialisere, enten gjennom emner eller gjennom institusjonenes frivillige studentinnovasjonsprogram. En barriere vil her imidlertid kunne være ulike regler i institusjonenes egne regelverk for immaterielle rettigheter mellom studenter og ansatte, hvor studentene typisk har alle rettigheter knyttet til egen IP, mens ansatte er omfattet av arbeidstakeroppfinnerloven. Det må derfor utvikles system og rutiner som klargjør regler og praksiser knyttet til saker hvor både student og ansatte er å anse som medoppfinnere, og hvordan dette håndteres mot institusjonenes IP-regelverk og samarbeid med TTOene.

Hindringer ved institusjonene:

- Ressursbegrensninger: Begrenset tilgang til tid, penger, infrastruktur og støttetjenester kan hindre studentinnovasjon.
- Akademisk kultur: Hvis et universitet primært fokuserer på tradisjonell forskning og undervisning, kan det være mindre støtte tilgjengelig for entreprenørskap.
- Risikoaversjon: Universiteter kan være motvillige til å støtte risikofylte entreprenørskapsprosjekter, spesielt de som ikke garanterer umiddelbare resultater.
- Mangel på støtteinfrastruktur: Uten en solid infrastruktur som inkluderer inkubatorer, mentorprogrammer og workshops, kan det være vanskelig for studenter å utvikle og kommersialisere sine ideer.
- Fokus på kortsiktige resultater: Universiteter kan være presset til å vise umiddelbare resultater, noe som kan begrense deres villighet til å investere i langsiktige entreprenørskapsinitiativer.

Hindringer som er spesifikke for studenter:

- Konflikt med akademiske forpliktelser: Studentene har ofte en full studiebelastning, noe som kan begrense tiden de kan vie til entreprenørskapsaktiviteter.
- Mangel på entreprenørskapsutdanning: Uten en grunnleggende forståelse av entreprenørskap, kan studenter møte utfordringer i prosessen med å utvikle og kommersialisere sine ideer.
- Begrenset tilgang til industrielle koblinger: Uten sterke bånd til næringslivet, kan studentene mangle tilgang til viktig mentorering, nettverksbygging og finansieringsmuligheter.
- Risikoaversjon er økende, i et samfunn med økende press blant unge. Noen studenter kan derfor være nølende til å ta risikoen som er forbundet med å starte en virksomhet.
- Mangel på praktisk erfaring: Uten relevant industriell eller forretningsmessig erfaring, kan studenter mangle de praktiske ferdighetene som kreves for å lykkes med entreprenørskap.

Nasjonal skalering:

Innovasjon og entreprenørskap i sin natur er en søkende og eksternt rettet aktivitet. Nasjonal skalering og nettverk på tvers er derfor helt sentrale for å lykkes, både knyttet til kunnskapsoverføring, økonomisk vekst, skalering, samfunnsmessig påvirkning og holdningsendringer. Arbeidsgruppens mandat tilsa at vi skal se på muligheten for samhandling mellom institusjonene, og samtidig se på etableringen av et studentnettverk på innovasjonsområdet. Underveis i arbeidet, ble vi gjort oppmerksom på at Engage NTNUs

initiativ, Ally, i stor grad arbeider med denne tematikken. Vi har derfor valgt å legge større vekt på andre deler av mandatet.

Etablerte initiativ

Det finnes flere etablerte initiativ i Norge som over tid har jobbet godt. Det er laget en sammenstilling av disse i vedlegg 1. Det som er verdt å merke seg er at initiativene i sin natur er svært forskjellige, både i fokus og ressursbruk.

Engage

Engage er et nasjonalt senter for fremdragende utdanning gjennom entreprenørskap²². Senteret er strukturert som et konsortium bestående av partnere fra NTNUs Entreprenørskole, Handelshøyskolen ved Nord Universitet, Eksterter i Team (EiT) og Spark* NTNU. Senterets formål er å øke antallet studenter med entreprenørielle ferdigheter, kompetanser og tankesett, samt har et mål om å utdanne flere endringsagenter. Gjennom forskning søker Engage å generere ny kunnskap om hvordan man kan undervise i entreprenørielle ferdigheter i ulike disipliner. Senteret har gjennom sin tittel som Senter for Fremdragende Utdanning et offentlig ansvar å spre sin kunnskap og erfaring videre. Derfor har senteret det siste året blant annet jobbet med å utvikle nye og etablerte digitale nettverk for UH-sektoren. Ally er et nytt digitalt nettverksprosjekt, åpent for alle ansatte i sektoren som jobber med/for studentdrevne innovasjons- og entreprenørskapsøkosystemer, primært utenfor klasserommet. Her arrangeres det månedlige Teams-møter hvor ulike tematikker som utfordringer, erfaringer og inspirasjon deles. Videre vil de bli holdt et årlig fysisk arrangement hvor host vil variere fra år til år. Målet til Ally er å skape en delingskultur på tvers av institusjoner og skape et miljø og et nettverk ansatte kan støtte seg på etter behov. Dette svarer også til arbeidsgruppens mandat om samhandling mellom institusjonene.

START

Start er en frivilling studentorganisasjon med 18 lokallag rundt om i landet som jobber med å inspirere og motivere medstudenter til å ta del i innovasjonsprosesser og jobbe med entreprenørskap²³. De arbeider aktivt med å skape relasjon mellom student, academia og eksternt næringsliv gjennom en rekke ulike arrangementer. Blant annet arrangeres Venutre Cup, en konkurranse for gründerspirer som arrangeres i to ledd, først en lokalkonkurranse hvor vinnerne går videre til en nasjonal konkurranse. I den nasjonale konkurransen kårets Norges beste idé og forretningsidé om hver sin tittel. Videre tilrettelegger de for at flere studenter ser på gründerskap som en mulig karrierevei. Dette gjennom deres satsing ønsker vi å inspirere deres student medlemmer og utruste dem med de kunnskapene som skal til for å best mulig kunne utvikle seg selv og sin arbeidsplass i framtiden. START er hovedsakelig organisert på det enkelte studiested, men også i en sentral organisasjon. I likhet med mye annet, opplevde også lokallagene i Start å få en knekk etter pandemi. Dette er en påstand arbeidsgruppa har erfart etter samtaler med START lokallag i Ås og START Norge.

UHR-Innovasjon

Ved opprettelsen av UHR-Innovasjon våren 2022, ble innovasjon, entreprenørskap og kommersialisering satt på en nasjonal dagsorden blant landets universiteter og høyskoler²⁴. UHR-Innovasjon er en nasjonal samordningsarena for medlemsinstitusjonene innen innovasjonsfeltet. Dette har gitt ny giv og en plattform for samhandling blant institusjonsledelsene.

²²Engage About Us – Get engaged with us (2023). Hentet fra: <https://engage-centre.no/about-us/>

²³ Hva er Start? (2023). Hentet fra <https://www.startnorge.no/hva-er-start>

²⁴ Ny enhet for innovasjon etablert! (2023). Hentet fra: <https://www.uhr.no/strategiske-enheter/fellesstrategiske-enheter/uhr-innovasjon/nyheter-fra-uhr-innovasjon/ny-enhet-for-innovasjon-etablert.6074.aspx>

Andre initiativ

Arbeidsgruppen har videre observert at det i UH-sektoren nå er et økt fokus på studentinnovasjon og at en rekke tiltak allerede er igangsatt. Derfor har vi laget en oversikt over de eksisterende tiltakene som finnes ved de ulike utdanningsinstitusjonene rundt om i landet, se vedlegg 1. Vi ser fra oversikten at det er utviklet en rekke gode tiltak som er iverksatt og det er en del likheter mellom tiltakene. De fleste tiltakene er nyetablerte, noe som gjør at vi ikke vil kunne se resultater før om noen år. Utvalget ønsker å berømme utdanningsinstitusjonene som velger å bruke ressurser på studentinnovasjon økosystemer og håper de vil fortsette med dette.

Internasjonal skalering:

Innovasjon er i stor grad internasjonal av natur, i likhet med utdanning og forskning. International skalering gir studentene muligheten til å bygge nettverk på tvers av landegrensene, som kan bidra til samarbeid, ny kunnskap og erfaring, vekst og innsikter fra andre kulturer og fagmiljøer. Innovasjon og entreprenørskap er også tematikk som er svært viktig på den internasjonale kunnskapsagendaen. EUs nye rammeprogram, Horisont Europa, legger stor vekt på det i sine pilarer, samtidig som Forskningsrådet snakker om en tredje generasjons forsknings- og innovasjonspolitik som skal bidra til å løse de store samfunnsutfordringene samfunnet står overfor. Det er også flere frittstående initiativ, utenfor EU systemet. Eksempelvis, det internasjonale nettverket University Industry Innovation Network har vært svært vellykket (UIIN)²⁵.

Ut ifra et nasjonalt perspektiv, har Arbeidsgruppen observert eksisterende initiativer som er iverksatt på norske institusjoner og som fungerer godt. Disse er:

Gründerskolen (UiO):

Entreprenørskapsutdanning på sommeren (10 uker) som kombinerer teori og praksis, hvor utenlandsoppholdet består av et fulltids internship i en oppstartsbedrift og entreprenørskapsutdanning ved et av universitetene det samarbeides med. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom ulike utdanningsinstitusjoner i Norge, hvor UiO koordinerer studieprogrammet. Dette er et program som er åpent for studenter fra alle fagfelt med minimum oppnådd 120 studiepoeng innenfor en bachelorgrad. Programmet gir 30 studiepoeng og støttes av lånekassen. Destinasjoner: Boston, San Francisco og Toronto. Gründerskolen - sommerprogram i entreprenørskap (grunderskolen.no).

Internship Abroad (NMBU):

Entreprenørskapsutdanning på våren (12 uker) som kombinerer teori og praksis, hvor studentene har internship i en oppstartsbedrift. Studentene får også undervisning i entreprenørskap ved det universitetet det samarbeides med. Det er NMBU som koordinerer programmet. Internship Abroad er et tilbud for masterstudenter med og uten entreprenørskapsbakgrunn. Dersom du er masterstudent (1. og 2. år) eller har fullført en mastergrad, kan du søke om opptak. Studenter fra HVL har deltatt 2 år på rad, men det ønskes at studenter fra andre institusjoner også deltar. Dette programmet gir 30 studiepoeng og støttes av lånekassen. Destinasjoner: Stellenbosch, Sør-Afrika og Houston, Texas. Internship Abroad | NMBU (internabroad.no)

²⁵ About UIIN (2023). Hentet fra: <https://www.uiin.org/>

Konklusjon

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028 peker på viktigheten av å styrke arbeidslivsrelevansen i utdanningene. Dette må skje gjennom mer kontakt og bedre samspill mellom arbeids- og samfunnsliv. Arbeidslivet etterlyser i stadig større grad generiske egenskaper og ferdigheter, i tillegg til faglig kunnskap og kompetanse²⁶. Videre vektlegges samarbeidsevner, selvrefleksjon, og sosiale og emosjonelle egenskaper. Disse blir stadig viktigere i et arbeids- og samfunnsliv som står ovenfor stadig mer komplekse utfordringer. Det er viktigere enn noen gang at høyere utdanningsinstitusjoner klarer å møte behovene som oppstår som følge av endringer i næringsstrukturer, teknologiske endringer og samfunnsmessige utfordringer i enkeltbransjer og sektorer. For universiteter og høyskoler kan arbeidslivsrelevans innebære å utdanne kandidater med gode grunnleggende ferdigheter, som har gode overganger til arbeidsmarkedet etter fullført utdanning og som raskt tilegner seg mer spesifikk kompetanse som kreves for å løse de konkrete arbeidsoppgavene de får i fremtidens arbeidsmarked, også til næringer som enda ikke eksisterer. Noe som også er i tråd med anbefalingene fra OECD²⁷.

Dette vil kreve utvikling og omstilling innad i UH-sektoren. Innovasjon og entreprenørielle ferdigheter vil være sentralt i en bærekraftig samfunnsutvikling. Det vil få innvirkning på hvordan vi utvikler studiene i fremtiden, særlig med henblikk på pedagogisk tilnærming. Vi må vektlegge en pedagogikk som innebærer å skape, arbeide med andre, analysere og presentere og dele både læringserfaringen og den lærte kunnskapen – både for medstudenter, lærere og arbeidsliv. Altså en pedagogisk tilnærming som utvikler studenters evne til å bruke egne ideer, initiativer og krefter i sammenheng med sin faglige bakgrunn. I en slik arbeidsmetodikk blir studenten stimulert til egenlæring, får en selvtilit og utvikler egne initiativer og kritisk refleksjon. Denne pedagogiske tilnærmingen står i kontrast til tradisjonell læringsmetodikk hvis hovedhensikt er reproduksjon.

Skal vi lykkes i dette viktige men krevende arbeidet må vi innad i UH-sektorene styrke samarbeidet mellom oss – særlig må vi slippe studentene til. Innovasjon innebærer å innføre noe nytt, dette nye må tas i bruk, implementeres eller kommersialiseres i et marked, og det forventes å gi en verdiskapning. I UH-sektoren vil innovasjon også føre til endring, noe må ut – det kan være arbeids- og læringsformer, strukturer, kulturer, endringsvillighet osv.

Det er store variasjoner i hvor stor grad satsningen er institusjonalisert i UH-sektoren. Vi er fortsatt avhengig av ildsjeler, gode ideer og enkeltmennesker for at ting skal skje. Det er en stor oppgave å få innovasjon til å bli institusjonalisert, med tydelige avtrykk i; handlingsplaner, studieplaner, rutiner, prioriteringer, økonomien på hver enkelt institusjon. Innovasjon er et kjerneoppdrag som måles i kvalitet, kvantitet og samfunnsverdi. Sektoren må eie denne satsningen selv og utvikle rammebetingelser for både intraprenørskap og entreprenørskap i alle utdanningene også de rammestyrte. Vi trenger ressursene og hodene til unge mennesker, for å bidra til samfunnsutvikling.

Vi håper denne rapporten vil være et lite steg på veien i å realisere dette, og synliggjøre studentinnovasjons betydning både i UH-sektoren og i samfunnet for øvrig.

²⁶ Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>

²⁷ OECD (2018), Education at a Glance 2018: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris,

<https://doi.org/10.1787/eag-2018-en>.

Utfordringer og anbefalinger

Til myndighetene

En gjennomgående utfordring for universitets- og høyskolesektorens tredje samfunnsoppdrag, som omfatter innovasjon og entreprenørskap, ligger i mangel på økonomiske insentiver eller dedikerte bevilgninger til institusjonene for å støtte disse aktivitetene. Dette representerer en signifikant barriere for utviklingen av en sterk kultur av innovasjon og entreprenørskap blant studentene.

Når det kommer til finansiering av studentinnovasjonsaktiviteter, må institusjonene dermed finne løsninger innenfor rammen av deres egne strategiske satsinger. Dette kan omfatte alt fra å allokere en del av det eksisterende budsjettet til disse formålene, til å søke eksterne finansieringskilder, enten det er statlige tilskudd, private stiftelser eller industripartnere.

Men å stole utelukkende på interne ressurser eller sporadiske finansieringsmuligheter kan ikke være en langsiktig løsning. Dersom målet er å øke aktivitetsnivået og virkelig gjøre innovasjon og entreprenørskap til en integrert del av studentopplevelsen, må det kanskje vurderes å utvikle nye finansieringsmekanismer.

Disse mekanismene kan omfatte mer stabil og forutsigbar statsfinansiering, spesifikt rettet mot studentinnovasjon. Det kan også vurderes insentivprogrammer som belønner institusjoner som demonstrerer høy grad av studentengasjement i entreprenørskap, eller offentlig-private partnerskapsmodeller som kombinerer offentlig finansiering med private investeringer.

Ved å styrke institusjonens økonomiske muligheter innen feltet, vil vi kunne se et oppsving i studentenes engasjement og aktivitet i innovasjon og entreprenørskap. Dette vil ikke bare berike deres læringserfaring, men også bidra til å dyrke en ny generasjon av gründere og innovatører, noe som vil være til stor fordel for samfunnet og økonomien som helhet.

Utfordring 1: STUD-ENT's spredning i sektoren

Tildelingen av midlene i STUD-ENT har hatt som primært mål å gi prosjektstøtte til innovative og framoverlente studentgründere med gode ideer, samt gi de muligheten til å satse på sin idé ett år etter endt utdanning. Dette er en lukrativ ordning for studentene, da midlene kan brukes til lønn. Det er mange diskusjoner som kan tas i forbindelse med ordningen, og arbeidsgruppen har hatt en rekke gode diskusjoner knyttet til utlysningen.

Hele arbeidsgruppen stiller seg positiv til utlysningen og de effektene som den bringer med seg. Utlysningen har gitt mange unge gründere muligheten til å jobbe med ideen sin etter endt utdanning, uten behov for å ha deltidsjobb. Totalt har det blitt delt ut flere titalls millioner til prosjekter fra utlysningens start (inkluderer både Forskningsrådet og Innovasjon Norge), men det finnes dessverre ikke tall på hvor mange mottagende selskap som enda er i drift og hvor mange som av gründerne som har startet nye selskap. Inntrykket er likevel at dette gjelder mange av mottagerne.

Utfordringene med utlysningen er at en institusjon ser ut til å ha fått om lag halvparten av de utdelte midlene. Samtidig ønsker arbeidsgruppen å vise til at flere institusjoner nå har gjort endringer i sine studieprogram og satser mer på studentinnovasjon og entreprenørskap. Det er derfor ventet endring i hvilke institusjoners studenter som får midler og hvorvidt alle midlene blir delt ut eller ikke. I utlysningen fra Innovasjon Norge er det også lagt inn et krav om at studentene skal bidra til entreprenørskapskulturen ved sitt universitet. Dette kravet stiller arbeidsgruppen seg bak, og oppfordrer UHR til å formalisere hva prosjektmottagerne skal bidra med tilbake til entreprenørskapskulturen ved sin institusjon. Vi tror at dette kravet er

være med å utvikle entreprenørskapskulturen videre. Samtidig ønsker vi å nevne at å få disse midlene vil ikke automatisk løse utfordringene institusjoner har med studentinnovasjon, men det kan være en potensiell boost for kulturen og studentinnovasjon.

Arbeidsgruppen har også sett Innovasjon Norges utlysning om Entreprenørskapskultur og applauderer tildelingen og tildelingens mål. Skal vi som sektor kunne bidra og tilrettelegge for at flere studenter jobber med innovasjon må vi samarbeide, dele erfaringer og satse på innovasjonskultur blant studentene. Arbeidsgruppen håper disse midlene blir delt ut til neste år også og at dette er et signal fra samfunnet at vi trenger økt satsning på studentinnovasjon.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At politiske myndigheter gir dedikerte bevilgninger til universiteter og høyskoler for å fremme studentinnovasjon og entreprenørskap.

Utfordring 2: Det mangler virkemidler for lavere grad

STUD-ENT er per i dag reservert for prosjekter med hvor prosjektleder har oppnådd phd. eller mastergrad. Det er kanskje riktig å stimulere studenter til å utvikle ideene sine videre gjennom et masterstudium dersom man skal få en million kroner til å realisere en studentidé. Med krav om master eller phd, vil også prosjektene ha potensiale for å være mer FoU-basert, som bør være et mål for virkemidler som retter seg mot UH-sektoren.

Samtidig mangler det virkemidler for studenter som ønsker å utvikle ideer basert på arbeider i sin bachelorgrad. Innen eksempelvis profesjonsutdanninger er det mange som avslutter sin høyere utdanning etter oppnådd bachelor. Arbeidsgruppen mener det må utvikles virkemidler som er for studenter som ønsker å ta videre ideer tuftet på sin bachelorutdanning. Her må det også gjerne være krav til en tilknytning til institusjonen for å søke, slik det har vært vanlig med STUD-ENT. Tildelingen kan være mindre for disse prosjektene, blant annet fordi FoU-dimensjonen trolig vil være svakere og fordi det bør være mulig å finansiere flere og evt. løpende.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At det er nødvendig med en større variasjon i virkemiddelapparatet rettet mot studentinnovasjon. Virkemidlene må utarbeides i tett dialog med partene, inklusive studenter.

Utfordring 3: Det mangler virkemidler som støtter oppunder den mer brede innovasjonsforståelsen

Mye av innovasjonsbidraget fra norske UH-institusjoner handler om kunnskapsbidrag hvor innovasjonen ikke settes ut i livet i form av en ny bedrift, lisens eller patent (smal modell), men hvor innovasjonen ligger igjen ute i en virksomhet (bred modell) i form av forbedringer tuftet på studentens arbeid og kompetanse. De fleste studenter har ikke målsetning om å starte egne virksomheter, men vi ønsker likevel å stimulere til at de utvikler entreprenørielle ferdigheter som gjør dem i enda større forberedt til å bidra med nødvendig innovasjon og endringsarbeid i eksisterende virksomheter (intraprenørskap) Det bør vurderes hvorvidt det kan etableres virkemiddel som kan støtte oppunder og gi insentiver for mer denne mer brede innovasjonsaktiviteten. Disse kan typisk være mer utdanningsrettede, og vurderes etablert i porteføljen til HK-dir. Kompetansenettverk, kompetansepåfyll, støtte - fra HK-dir. Det vil også være viktig å fortsette å søke partnerskap og synergier utover tradisjonelle

samarbidspartnere. Eksempelvis Ungt Entreprenørskap og lokale eller regionale næringsklynger

Arbeidsgruppa anbefaler:

- Å arbeide aktivt for å etablere en bred forståelse av og tilnærming til studentinnovasjon- og entreprenørskap.
- Å øke tilrettelegging for og nytenkning rundt samhandling og samarbeid innen studentinnovasjon- og entreprenørskap.

Utfordring 4: Studentene økonomiske situasjon

I dagens økonomiske klima står mange studenter overfor betydelige utfordringer. Den harde virkeligheten er at et stort antall studenter ikke klarer seg økonomisk uten å ha én eller flere deltidsjobber. Dette økonomiske presset fører til at studentene må prioritere tiden sin nøye, og det er ofte innovasjons- og entreprenørskapsprosjekter som blir nedprioritert til fordel for muligheten til å tjene litt ekstra. Dette er en beklagelig situasjon, gitt den potensielle verdien disse prosjektene kan bringe både til studentene selv og samfunnet som helhet.

Utregninger fra Norsk studentorganisasjon (NSO), tydeliggjør denne økonomiske utfordringen og viser at studentenes kjøpekraft har minket betydelig de siste årene²⁸. I noen byer er det så alvorlig at det stipendet og lånet en student mottar, bare så vidt dekker husleien. Denne økonomiske belastningen gir lite rom for ekstra aktiviteter, spesielt de som krever betydelig investering av tid og ressurser, som det er tilfellet med innovasjons- og entreprenørskapsprosjekter.

Hvis vi ønsker å se flere studenter engasjere seg i oppstartprosjekter og forfølge entreprenørskapsmuligheter, er det avgjørende å adressere disse økonomiske barrierene. Studenter bør være i en økonomisk situasjon som gjør det mulig for dem å engasjere seg i slike prosjekter uten behovet for å balansere en overveldende arbeidsbelastning. Det er urealistisk å forvente at studenter skal kunne håndtere mer enn 50 timer i uken delt mellom studier og deltidsjobb, bare for å kunne opprettholde en grunnleggende levestandard.

Det er tydelig at det er behov for tiltak som letter den økonomiske byrden for studenter, slik at de har frihet og fleksibilitet til å utforske innovasjon og entreprenørskap i større grad. Hvis vi kan oppnå dette, kan vi ikke bare bedre studentenes individuelle situasjon, men potensielt fremme en kultur av innovasjon og entreprenørskap som kan ha langvarige positive effekter på samfunnet og økonomien.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At studentenes økonomiske situasjon må bedres, ved at studiestøtten økes.

Utfordring 5: Øvrig politisk tilrettelegging

Som nevnt i denne rapporten er universiteter og høyskolers tilrettelegging for studentinnovasjon viktig for studentene selv og deres utvikling av relevante kunnskaper og kompetanse. Det gjør studentene mer attraktive som arbeidstakere, og som konstruktive problemløsere i arbeids, nærings- og samfunnsliv. Videre er aktiviteter og tilrettelegging for studentinnovasjon, både innenfor og utenfor studiene, et hensiktsmessig pedagogisk verktøy, som representerer en studentaktiv læringsprosess, som også kan fremme studentenes tro på egne ressurser, og hvordan den faglige kunnskapen de tilegner seg i studiene kan anvendes

²⁸ Fra i dag får studenter enda mindre å rutte med. 1. februar 2023. Norsk studentorganisasjon. <https://student.no/aktuelt/pressemeldinger/fra-i-dag-far-studenter-enda-mindre-a-rutte-med>

i praksis. Behovet for nytenkning og kreativ problemløsning i samfunn, arbeids- og næringsliv er viktig for å løse de store utfordringer i vår tid, både i lokalsamfunn og globalt.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At politiske myndigheter på alle nivå synliggjør og insentiverer institusjonenes oppgaver innen innovasjon og studentinnovasjon, på lik linje med de mer tradisjonelle oppgaver innen forskning, utdanning og formidling.

Til institusjonene

Videre er det viktig å anerkjenne innovasjon i utdanning og studentinnovasjon som en kjerneaktivitet i universitetene- og høyskolenes drift. Det betyr med andre ord at det ikke kan outsources til tredjeparter, men er noe universitetene- og høyskolene gjennom både lov og i politiske prioriteringer må ta økt eierskap til. Studentinnovasjon kan likevel skje i partnerskap med eksterne, men bør forbli en integrert del av institusjonenes strategier og virksomhet.

Det er tre viktige pilarer som må på plass for at studentinnovasjon skal få fotfeste. Først og fremst må det være et studentmiljø for innovasjon og entreprenørskap. Deretter er samarbeid og nærhet til arbeids- og næringsliv viktig. Sist, men ikke minst, er samarbeid og nærhet til virkemiddelapparat nødvendig for stabile økonomiske rammer.

Lokal tilrettelegging for studentinnovasjon

Organisering og ledelse

- Det er viktig at det finnes et tydelig og oversiktlig system for studentinnovasjon, som viser hvordan studentinnovasjon inngår i det øvrige innovasjonsøkosystemet ved den enkelte institusjon. Det innebærer at det må være tydelige sammenhenger og en klar samordning mellom de forskjellige delene av *Studentinnovatørreisen*.
- Ansvar for studentinnovasjon må få en plassering i institusjonenes formelle struktur og strategier
- Institusjonsledelsen har et ansvar for å tydeliggjøre institusjonens strategier og satsinger på området. Institusjonene bør diskutere hvordan de kan fremme studentinnovasjon ved den enkelte institusjon, og ledelsen bør ha et ansvar for å initiere dette.

Ved evaluering av institusjonenes virksomhet bør studentinnovasjon inngå som et av flere måleparametere for prioritering og ressurser

- Kultur og ledelse – etablere en innovasjonskultur ved hjelp av ledelse. Ledere er viktige kulturskapere, og fanebærere for nye ideer og utviklingen av dem²⁹. Gi mellomledere og institusjonen et mandat innen studentinnovasjon, og i å aktivt etablere samarbeidskonstellasjoner med arbeids- og næringsliv - vise interesse begge veier.
- Fysisk tilrettelegging ved å etablere og videreutvikle lokaler for studentinnovasjon, som hubber og innovasjonslabber.
- Kommunikasjon og digitale ressurser for å informere godt om tilbudene innen studentinnovasjon, informasjon og web-sider med fokus på muligheter for å drive studentinnovasjon (eksempel portalsider, som samler informasjonen om innovasjon, entreprenørskap, studentinnovasjon, samarbeid med arbeid- og næringsliv

²⁹ M, Gjelsvik (2007) Innovasjonsledelse - ledelse av innovasjon og internt entreprenørskap. Fagbokforlaget

- Institusjonene er avhengige av fokus og interesse hos ulike relevante personer, studenter, ansatte ledelse, eksterne samarbeidspartnere. Institusjonene bør stimulere de relevante gruppenes interesse gjennom informasjon og incentiver.
- Økt studentinvolvering og studentmedvirking på alle nivå av en innovasjons- og entreprenørskapsprosess. Det er viktig at mottakerne av et tilbud er med på å videreutvikle og kvalitetssikre tilbudet.

Lokale virkemidler

- Riktige virkemidler kan være finansieringsordninger, informasjon om finansieringsordninger, samt incentiver, veiledning og mentorer, og annen tilrettelegging for studentinnovasjon. Virkemidlene må komme til riktig tid.
- Virkemidlene kan være forskjellige og være relevante i alle fasene av en studentinnovasjonsprosess, slik illustrert i *Studentinnovasjonsreisen*.
- Utvikle et bedre utdanningstilbud og pensum, med økt tverrfaglighet og annerkjennelse av innovative læringsmetoder.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At for å sikre studentinnovasjonsøkosystemet ved en institusjoner over tid, må det bli en integrert del av virksomheten. Aktiviteten må gå fra å være en ildsjels-basert aktivitet til systemtrekk og en kultur for studentinnovasjon.
- Å jobbe systematisk for å sikre organisering, ledelse, ressurser og riktige virkemidler ut ifra lokal kontekst.
- At man sikrer reell medvirkning fra studenter i all studentinnovasjonsaktivitet.

Måling av måloppnåelse og effekt

Flertallet i arbeidsgruppa stiller seg kritisk til at institusjonene skal utvikle konkrete måltall på f.eks. antall genererte ideer per år, mottatte Stud-ENT søknader. Utvalget oppfordrer derimot utdanningsinstitusjonene til å sette seg aktivitetsmål. Med aktivitetsmål menes mål for hvor mange arrangementer som skal holdes per semester eller årlig, og at det skal være en utvikling, gjerne i prosentandel for hvor mange som deltar. Mange av utdanningsinstitusjonene har utviklet og utvikler gode initiativer (se vedlegg 1) for studentinnovasjon og entreprenørskap, men resultatene og utvikling av en innovasjonskultur er tid-, og ressurskrevende.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At partene i studentinnovasjonsøkosystemet utarbeider gode indikatorer for studentinnovasjon, samt sette seg tydelige aktivitetsmål og prosessmål.

Studentrekruttering

I dagens fragmenterte situasjon, oppleves det som vanskelig for studentene å få kjennskap til, og til å navigere i innovasjonsøkosystemet. Det kan påvirke (1) antallet studenter som finner frem til ordninger og muligheter som potensielt kan være av interesse for dem, samt (2) hvilke studenter som i det hele tatt får muligheten til å beskjeftige seg med studentinnovasjon. Derfor vil synliggjøring og promotering av tilbudene for eksempel gjennom hensiktsmessige portaler på institusjonenes nettsider være viktig. Dette problemet omtales bl.a. i rapport "Helhetlig økosystem for studentinnovasjon for NTNU".

For noen høgskoler og universiteter med en flercampusmodell, så kan en samordning og en likhet i mulighetene for studenter til å drive med aktiviteter knyttet til studentinnovasjon mellom de ulike campuser være mer problematisk enn for høgskoler og universiteter med ett

studiested. Hensiktsmessige nettsider som presenterer de ulike mulighetene studenter kan ha for å engasjere seg i dette vil kunne bøte på dette problemet.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At man sikrer åpenhet og transparens i innovasjonsøkosystemet, der studentinnovasjon er en anerkjent del.

Hvilke spørsmål bør en institusjon stille seg?

- Hvorfor er studentinnovasjon viktig for oss?
- Hva består vårt studentinnovasjonsøkosystem av?
- Hvordan tilrettelegger vi for dette? (organisering, ansvar, informasjon, ledelse, finansiering, incentiver)
- Hvem skal ha ansvar for studentinnovasjon?
- Hvordan utvikle en kultur?
- Hvilke stadiet er dere på i *Studentinnovatørreisen*?

Nasjonal skalering

Gjennom arbeidet med rapporten er det identifisert et behov for deling av initiativ, gjennomføring og idéer mellom institusjonene. Ut fra vedlegg 1, kan en identifisere at flere av utdanningsinstitusjonene er tilnærmede like faser i utviklingen av innovasjon og entreprenørskapskultur for studentene. Deling av erfaringer, tips og triks kan gjøre at utviklingen av disse miljøene går raskere enn om hver institusjon skal utvikle dette alene.

For å få til en reell skalering av studentinnovasjon på nasjonalt nivå, kan det ikke være Engage alene som skal stimulere til en slik utvikling. Her er det viktig at alle institusjonene tar ansvar for spredning og deling. Dette ved at studentinnovasjonsmiljøer ved andre institusjoner opplever økt relevans også bidrar for å få til et nasjonalt nettverk. Dette gjelder både for de som jobber operativt og tett på studentene, de som jobber faglig og akademisk med det og mellom studentene selv. Akkurat hvordan et slik nettverk skal se ut må utredes mer i detalj.

Et eget nettverk for studenter er også sentralt for å opprettholde motivasjon og engasjement blant studentene selv, samt at studenter får møtt likesinnede, utvekslet ideer og erfaringer. Nettverket Ally ser nå på muligheter for å etablere et nettverk av studentassistenter som jobber med studentinnovasjon og koordinering av miljøene. START har også en sentral rolle her, og det vil være viktig å få deres aktivitet opp på fote også på et nasjonalt nivå. Det har blitt identifisert behov for møteplasser og organisering nasjonalt for koordinering og samordning.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At finansieringen av Engage NTNU, Ally og lignende initiativ opprettholdes på dagens nivå.
- Å fasilitere for at den frivillige studentorganisasjonen START fortsetter sine aktiviteter.

Internasjonal skalering

I løpet av vårt arbeid med denne rapporten har vi avdekket hvor sentralt internasjonalt samarbeid er for studentinnovasjonsarbeidet, og at dette er et område med stort potensiale. Blant annet er de fleste universiteter en del av en universitetsallianse. Universitetsalliansene har til nå vist seg å være svært opptatt av studentinnovasjon. Vi vil derfor anbefale at denne tematikken utforskes ytterligere.

I løpet av vårt arbeid med denne rapporten har vi gjort en viktig observasjon angående betydningen av internasjonal skalering innen studentinnovasjon. De fleste universiteter er tilknyttet universitetsallianser som legger stor vekt på studentinnovasjon, på bakgrunn av dette ønsker vi å anbefale at dette temaet utforskes ytterligere på et senere tidspunkt. Det må også bygges nettverk på tvers av landegrensene, derfor oppfordrer vi også til aktiv deltakelse i EU-systemet for å kunne tilrettelegge for innovasjon og studentinnovasjonsarbeid på en mer europeisk skala ved institusjonene.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- At fordi norske institusjoner har et stort potensial for vekst, må det fortsettes å satses på internasjonalt studentinnovasjonsarbeid.

Til studentene

Innovasjon og entreprenørskap i studentmiljøer er essensielt for å forme morgendagens samfunn. Studenter, som de kommende generasjonene av ledere, gründere og forskere, står sentralt i dette. Deres innsats og vilje til å tenke utenfor boksen, å tørre å utfordre det etablerte og ikke minst deres fryktløshet, er med på å forme en ny bølge av ideer som kan transformere samfunnet vårt.

I tillegg til økt tilretteleggelse for slike aktiviteter, bør studenter også være aktive i å forstå hvilken verdi de tilfører gjennom innovasjonen de skaper. Dette kan komme i form av sosial verdi, ved å bidra til å løse samfunnsutfordringer, eller som karriereverdi, ved å tilegne seg erfaringer og ferdigheter som er ettertraktet av fremtidige arbeidsgivere. Studenter har mange veier til å bidra til innovasjon og entreprenørskap. Fra å tørre å tenke annerledes, bygge nettverk, engasjere seg i universitetets fagmiljøer, til å se verdien i deres egne bidrag og involvere seg i frivillige organisasjoner, har de mulighetene for å skape en fremtid preget av innovasjon og fremskritt.

Frivillig arbeid og deltakelse i studentorganisasjoner kan også være en kilde til innovasjon. Disse plattformene gir studenter en mulighet til å teste ut ideer, samarbeide med andre og utvikle lederegenskaper, som alle kan bidra til deres innovasjonskapasitet. Aktiv deltakelse i universitetets læringsmiljøer, som studentassistenter, kan gi studenter verdifull erfaring og kompetanse. Det gir dem også muligheten til å påvirke undervisning og forskning fra innsiden, og på den måten bidra til å forme et miljø som oppmuntrer til innovasjon og entreprenørskap.

For at arbeidet skal lykkes på sikt er det viktig at studentene tar aktiv rolle i oppbyggingen av støttestrukturene som skal hjelpe de. Studenter må derfor være interessert og oppsøkende til innovasjonsmiljø slik at det blir lettere for institusjonene å utvikle riktig tilbud til sine studenter.

Arbeidsgruppa anbefaler:

- Å systematisk tilrettelegge og anerkjenne frivillig studentengasjement som en del av studentinnovasjon og læringsutbytte.

Vedlegg 1: Eksempler på allerede etablerte initiativ

Institusjon	Tiltak og beskrivelse	Nettside
UiT - Norges Arktiske Universitet	UiT har de siste årene jobbet med å utvikle en rekke tiltak for bachelor-, master-, og PhD-studenter. Alle tiltakene tilgjengelig finnes på denne siden. Blant annet jobbes det med å utvikle nye fond og finansieringsmuligheter som studenter kan søke på.	https://uit.no/forskning/innovasjon
	UiT Talent er et av satsningsområdene på innovasjon. Her kan studenter søke om innovasjon stipend og fond som dekker forprosjekter. Samt studentassistent stillinger innen innovasjon.	https://uit.no/talent
	Student IX og FLOW Coworking er eksterne initiativ som studentene ved nordnorske universitet kan få bistand og hjelp utenom de tiltakene som universitetene selv styrer.	https://norinnova.no/student-ix/
Nord Universitet	Engage - Nasjonalt senter for fremdragende utdanning i entreprenørskap som koordineres fra NTNU og Nord Universitet. Senteret forsker på entreprenørskapsutdanninger og hvordan utdanne framtidens endringsagenter. Dette gjøres sammen med blant annet Eksperter i Team og NTNUs Entreprenørskole.	https://engage-centre.no/about-us/
NTNU - Norges Teknisk Naturvitenskapelige universitet		https://www.framntnu.no/about-3-1

	Spark* NTNU er en gratis veiledningstjeneste av og for studenter. Denne veiledningen er populært kalt for en "kompis med peiling" og hjelper og bistår studenter som har innovative ideer som kan kommersialiseres. Spark* styrer også Aneo bidraget som er en finansieringsordning hvor studentene kan søke om en mindre pengestøtte for å teste og utvikle ideen sin videre.	https://www.sparkntnu.no/om-spark/
Bergensregionen	BEA - Bergen Entrepreneurship Academy: et samarbeid mellom UiB, HVL og NHH med et mål om å samarbeide på tvers av utdanningsinstitusjonene innenfor innovasjon og entreprenørskap. Institusjonene samarbeider om en sommerskole hvor studentene skal løse relevante problemstillinger fra lokalt næringsliv. Videre har de også hatt relevante arrangementer om innovasjon og entreprenørskap.	https://www.bergenentrepreneurshipacademy.no
	Innoret - innovasjonsforening for jusstudenter.	https://juristforeningen.com/innoret/
HVL - Høgskolen Vestlandet	HVL Skape er et todelt frivillig program, hvor den ene delen jobber med studentgründere hvor studentene får hjelp til klassiske entreprenørielle utfordringer, mens den andre retter seg mot andre studenter som ønsker et innblikk i, og få noen ferdigheter innenfor innovasjon og entreprenørskap. Her arrangeres blant annet workshops og motivasjonsforedrag. De har også ansvar for «Fabrikken», et kontorfellesskap for studenter som jobber med innovasjon og entreprenørskap	https://hvlskape.no
	Program for idéutvikling som er et verifikasjonsprogram hvor studenter og ansatte kan få midler til å teste og utvikle ideene sine videre. Dette tiltaket brukes som et forstadium til eksterne midler fra Innovasjon Norge.	Idear gir midlar - Høgskulen på Vestlandet (hvl.no)

UiB - Universitetet i Bergen	Innovasjonshub UiB er et fysisk møtested som er åpent for alle studenter ved UiB, les mer om Innovasjonshub og hvordan du melder deg inn her. I Innovasjonshub kan du sitte og jobbe med ideene dine, møte andre studenter gjennom ulike arrangementer og bygge nettverk.	https://www.uib.no/student/119900/innovasjonshub-studenter-ved-uib
	UiB idé: Studenter med gode idéer kan søke om opptil 100 000 kroner fra UiB idé. Midlene blir tildelt samfunnsnyttige ideer som må testes ut før man tar beslutningen om man skal videre med innovasjonsprosessen.	https://www.uib.no/ide
	Marineholmen Makerspace er et innovasjonsverksted som UiB samarbeider med. De har rabatt på medlemskap for både studenter og ansatte ved UiB. Ansatte på UiB kan også benytte Makerspace til undervisningsopplegg, kortere workshops for studenter eller ansatte.	https://www.uib.no/student/131804/marineholmen-makerspace
UiS - Universitetet i Stavanger	Lyspæren Innovasjonshus er en fysisk samleplass og lokaler for studenter og ansatte som er interessert i innovasjon og entreprenørskap. Her er det rom for å utvikle ideene sine videre mens en har et nettverk rundt seg.	https://www.uis.no/nb/student/lyspæren-innovasjonshuset-pa-ullandhaug
	LevelUp er studentinkubatoren til UiS. Her får studentene og oppstartprosjektene tilgang til gratis veiledning fra en kompetent veileder. LevelUp arrangerer også hvert semester et inkubatorprogram hvor de tar studentene gjennom ulike faser av forretningsutviklingen.	https://www.uis.no/nb/student/lyspæren-innovasjonshuset-pa-ullandhaug#levelup
UiA - Universitetet i Agder	UiA Nyskaping er innovasjonssatsningen ved UiA som tilbyr et lavterskeltilbud for ansatte og studenter som er interessert i innovasjon og entreprenørskap. De som tar kontakt med UiA nyskaping får hjelp fra forretningsutviklere og rådgivere til å ta prosjektet fra idé til realisering. Samlokaliseringen er også et strategisk valg for å skape et miljø rundt innovasjon og synliggjøre de pågående innovative prosjektene som er på universitetet.	https://www.uia.no/nyskaping

Osloregionen	Oslo Science City er en medlemsorganisasjon som tilrettelegger for samspill mellom forskningsmiljøer, studenter, myndigheter og nærings- og finansaktører. De har som mål å bli verdensledende på grønn innovasjon.	https://www.oslosciencecity.no/
BI Oslo	BI Startup er et fellesskap og et samlingssted for studenter som er interessert i å utvikle sine entreprenørielle ferdigheter. Det arrangeres en rekke ulike arrangementer, både faglig og sosialt for studentene. I lokalene får studentene tilgang på verksted og pop-up pulter de kan benytte	https://www.bi.no/studere-ved-bi/bi-start-up/
UiO - Universitetet i Oslo	Insj er en studentinkubator og organisasjon for studenter som er nysgjerrige på entreprenørskap. Deres oppgave er å hjelpe studentgründere med å utvikle og sette ideene sine ut i verden.	https://insjuio.no/om-oss/
	IDEA StudentTeam jobber med innovative måter å sette studenters læring i fokus og innovasjon i utdanning. IDEA StudentTeam er ansvarlig både for arrangementer for studenter ved utdanningsvitenskapelig fakultet, og å utvikle innovative ideer for å støtte elevenes læring.	https://www.uv.uio.no/om/organisasjon/idea/utviklingsprosjekter/idea-prosjekter/student-innovasjon.html
NMBU - Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet	StartUpSmia er et samlepunkt for studentinnovasjon på NMBU. StartupSmia gir studenter verktøy og redskap de trenger for å utvikle dine ideer videre. StartupSmia er en studentinkubator med mål om å gi studenter hjelp til forretningsutvikling, innovasjonsmetodikk og selskapsdannelse gjennom mentoring, et studentfond, veiledning i søknadsskriving og arrangering av innovasjonssprint og hackathon. StartupSmia samarbeider blant annet med de andre innovasjonslabene, Cre8 Konferansen, Innovasjonssenteret, Entreprenørskap og innovasjonsmasteren, Ard Innovation og Aggrator. Målet er å skape det beste tilbudet for studentinnovasjon.	https://www.startupsmia.no/

	<p>Eik Lab er en satsing på studentdreven innovasjon og entreprenørskap. Målet er å gjøre studentene attraktive på arbeidsmarkedet gjennom økt arbeidslivsrelevans. Eik Lab driver hovedsakelig med teknisk utvikling, og aktivitetene inkluderer for eksempel prototyping, elektronikk, programmering, design, 3D-tegning, simuleringer og markedsanalyse.</p>	https://www.nmbu.no/fakulteter/fakultet-realfag-og-teknologi/eik-lab
	<p>Urban Lab NMBU er en studentdrevet satsning ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Det er en arena for å teste ut ideer innenfor by- og stedsutvikling, hvor studenter kommer i kontakt med både akademia og næringslivet.</p>	Student Urban Lab Nmbu Viken
OsloMet	<p>Gründergarasjen er et kompetansesenter for oppstart/Start-up. Det skal være et inspirerende og støttende fellesskap for gründere som har som mål å gjøre ideer til vellykkede bedrifter, og er et samarbeid mellom Simula Research Lab og OsloMet. Grudergarasjen er ikke utelukkende for studenter, men også for alumni og ansatte ved OsloMet. Tilbyr finansiering og mentoring.</p>	https://ansatt.oslomet.no/grundergarasjen
START Norge	<p>START har 18 lokallag på ulike universiteter og høyskoler i Norge som jobber med fremme innovasjon og entreprenørskap. Dette gjøres blant annet ved å gjennomføre arrangement som skal knytte studenter sammen med hverandre, næringsliv og akademia – med fokus på innovasjon. I dag er de nesten 500 aktive medlemmer og det arrangeres rundt 60 arrangement per semester i regi av Start.</p>	https://www.startnorge.no/lokallag

Dette er ikke en uttømmende liste. Gitt kapasitet har vi ikke kartlagt hvor mange institusjoner som har egne innovasjons- og entreprenørskapsmaster og/eller emner.

Vedlegg 2: Mandat for arbeidsgruppe: Studentinnovasjon

UHR-Innovasjon AU setter med dette ned en arbeidsgruppe på Studentinnovasjon. Arbeidsgruppen arbeider på oppdrag fra arbeidsutvalget i henhold til UHRs retningslinjer for Strategiske enheter, og skal utarbeide forslag til hvordan studentinnovasjon kan inngå i studieløp, hvordan studenter kan inngå i institusjonenes innovasjonsaktiviteter, samt hvordan institusjonene kan legge til rette for innovasjonsaktiviteter blant studenter. Det vil være naturlig å se på fagspesifikke forskjeller, samt legge et bredt innovasjonsbegrep til grunn for dette arbeidet. Arbeidsgruppen får følgende mandat:

1. Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til hvordan studentinnovasjon kan inngå i studieløp i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og utarbeide et ressursdokument som kan støtte institusjonenes arbeid på dette området.
2. Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til hvordan studenter kan involveres i institusjonenes innovasjonsaktiviteter med mål om faglig merverdi, samt se på utfordringer og barrierer for en slik involvering. Med innovasjonsaktivitet menes her UH-institusjonenes utførelse av det tredje samfunnsoppdraget.
3. Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til hvordan institusjonene kan legge til rette for en kultur for innovasjon blant studenter.
4. Arbeidsgruppen skal og se på muligheten for samhandling mellom institusjonene og etablere et studentnettverk på innovasjonsområdet.

Arbeidsgruppen ledes av Ina Maria Finnerud. Arbeidsgruppen velger selv arbeidsform. Arbeidsgruppen arbeider ut mai 2023. Arbeidsgruppen holder arbeidsutvalget orientert om sitt arbeid. Det ferdige forslaget fra arbeidsgruppen overleveres arbeidsutvalget for videre behandling.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

- Ina Maria Finnerud (NSO)
- Gunn Berit Sæter (Engage NTNU)
- Øistein Sonstad (INSJ UiO)
- Ramona Lorentsen (USN)
- Øyvind Midtbø Berge (HVL)
- Amalie Henriette Finrud Jøsendal (NMBU)
- Trine Løvold Syvertsen (HINN)

I tillegg til gruppens medlemmer, kan andre fagpersoner konsulteres og involveres ved behov.